

Raad voor Rechtsbijstand

Centraal kantoor Utrecht

Bezoekadres • Croeselaan 15 • Utrecht

Postadres • Postbus 24080 • 3502 MB Utrecht

Tel. +31 (0)88 - 787 10 00

www.rvr.org

Het Ministerie van Financiën
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Datum: 3 mei 2022
Onderwerp: reactie op adviesaanvraag wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen

Uw kenmerk: 2022-0000087503

Behandeld door:

Telefoonnummer:

E-mail:

Persoonsgegevens

Geachte mevrouw Persoonsgegevens

Op 9 maart 2022 heeft u de Raad voor Rechtsbijstand advies gevraagd over het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. De Raad maakt graag gebruik van die mogelijkheid en schetst hierna de gevolgen van het voorstel voor de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Vooraf wil de Raad wil u het volgende in overweging geven.

De facto betekent het wetsvoorstel de voortzetting van de huidige situatie. De Raad heeft gerede twijfels of voortzetting van de huidige situatie ertoe gaat leiden dat alle gedupeerden binnen een afzienbare termijn gaan krijgen waar ze recht op hebben. Er zijn veel signalen dat de operatie stopt en daardoor dreigt dat een groot deel van de gedupeerden nog vele jaren moet wachten op genoegdoening.

De hierna door de Raad bepleite uitbreiding en aanpassing van de regeling voor de rechtsbijstand is een voorstel dat de Raad doet vanuit het perspectief van de huidige hersteloperatie. Het gevolg van het voorstel is dat we de bijzondere regeling voor rechtsbijstand die voor dit doel is getroffen, verder juridiseren en de kosten van de regeling daardoor sterk gaan toenemen. Dat heeft zeker niet de voorkeur van de Raad. Maar de Raad ziet binnen de huidige constellatie geen andere oplossing om de gedupeerde te ondersteunen.

Raad voor Rechtsbijstand

Doel en inhoud van de nieuwe wet

Het kabinet stelt zich ten doel alle wetgeving inzake de hersteloperatie toeslagen in het onderhavige wetsvoorstel op te nemen. Op dit moment is de regelgeving over de hersteloperatie versnipperd geraakt, wat ertoe leidt dat inzicht in het totaal van de hersteloperatie toeslagen verloren gaat. Daarom zijn al deze onderdelen van de hersteloperatie toeslagen zoveel mogelijk opgenomen in het voorliggende wetsvoorstel.

De volgende onderdelen vinden we daarom terug in het wetsvoorstel:

- bepalingen uit de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (de Awir) die al eerder zijn opgenomen om de hardheden van de toeslagenwet weg te nemen of te verzachten;
- de codificatie van een aantal beleidsbesluiten;
- een aantal nieuwe maatregelen, zoals de kindregeling, en een tegemoetkoming voor de gedupeerde aanvrager huurtoeslag, zorgtoeslag of kindgebonden budget.

Regeling voor de verlening van rechtsbijstand

Algemene regeling rechtsbijstand bij toeslagen en andere fiscale zaken

Voor het aanvragen van een toeslag of een bezwaar tegen een beslissing op het verzoek kan de Raad op grond van artikel 12 lid 2 sub g van de Wet op de rechtsbijstand en art. 8 van het Besluit rechtsbijstand– en toevoegcriteria geen gesubsidieerde rechtsbijstand door een advocaat toekennen (het zelfredzaamheidsbeginsel). Dit geldt ook voor bezwaar tegen een ambtshalve beslissing van het bestuursorgaan.

De gedachte achter deze wet- en regelgeving was dat het gaat om activiteiten die de rechtzoekende zelf kan uitvoeren en waarvoor er geen bijstand van een advocaat nodig is. Het leidmotief bij de beoordeling is dat het in de regel gaat om op een geschil van feitelijke of rekenkundige aard, omdat de uitvoerder bij de toepassing van de Awir uitgaat van het fiscale inkomen.

Als een advocaat bij de aanvraag gemotiveerd aangeeft dat de zaak zodanig feitelijk en/of juridisch complex is dat bijstand van een advocaat wel noodzakelijk is, kan de Raad bij hoge uitzondering een toevoeging verstrekken. In de werkinstructies is het voorbeeld genoemd van een geschil over de kinderopvangtoeslag waarbij het gastouderbureau/ bemiddelingsbureau een wanordelijke boekhouding heeft gevoerd.

Voor die feitelijke en/of juridische zaken én voor zaken (bezwaar/beroep/hoger beroep) die betrekking hebben op de hardheidsclausule en hardheidsregeling in het kader van de Awir, kan de Raad een toevoeging verstrekken als aan alle overige voorwaarden is voldaan.

Voor wat betreft de overige voorwaarden is het inkomen en vermogen van de rechtzoekende bepalend voor het verkrijgen van een toevoeging. De Raad kijkt op het moment van de aanvraag naar de gegevens van twee jaar geleden (peiljaar). Deze gegevens krijgt de Raad van de Belastingdienst. Bij een gemeenschappelijk huishouden neemt de Raad ook het inkomen en vermogen van de partner van de rechtzoekende mee in die beoordeling. Komt een rechtzoekende op basis van zijn inkomen en vermogen in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand, dan is deze een eigen bijdrage in de kosten verschuldigd.

Raad voor Rechtsbijstand

Algemene regeling blijkt niet geschikt voor dit type geschillen

De algemene regeling voor rechtsbijstand, zoals hiervoor beschreven, bleek niet altijd te passen bij, of aan te sluiten op de geschillen die naar voren kwamen in de toeslagenaffaire. Een deel van ouders die een geschil had met de Belastingdienst, genoot een inkomen of vermogen dat uitsteeg boven de normen in de Wet op de rechtsbijstand.

Ook voor het andere deel, dat wel viel binnen de inkomen- en vermogensnormen van de wet, was de hulp van een gesubsidieerde advocaat vrijwel uitgesloten. Dit type geschillen komt immers niet in aanmerking voor de bijstand van een gesubsidieerde advocaat, omdat het in de regel overzichtelijke geschillen zijn die de rechtzoekende zelf (en eventueel met behulp van het Juridisch Loket) zou moeten kunnen oplossen (volgens het zelfredzaamheidsbeginsel).

Naar aanleiding van de toeslagenaffaire is een brede discussie ontstaan over het zelfredzaamheidsbeginsel in de gesubsidieerde rechtsbijstand. In opdracht van de Minister van Justitie en Veiligheid doet het WODC op dit moment in dat verband onderzoek naar onder andere de toepassing en reikwijdte van de zelfredzaamheidstoets. De uitkomsten van het onderzoek dienen uiteindelijk bij te dragen aan de kennisvorming over knelpunten in het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand.

Vooruitlopend op het beeld dat de huidige wet- en regelgeving te stringent is en daardoor burgers tussen wal en schip vallen, voert de Raad tijdelijk (tot 1 april 2023) de Regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid (Ratz) uit. Een rechtzoekende kan na verwijzing door het Juridisch Loket toch rechtsbijstand van een advocaat krijgen. De Ratz is bedoeld voor zaken waarbij doorverwijzing volgens de huidige wet- en regelgeving nu niet mogelijk is, én de huidige reikwijdte van de dienstverlening van het Juridisch Loket en andere eerstelijnsvoorzieningen overstijgen of te complex zijn voor afhandeling in de eerste lijn.

Een minder zelfredzame rechtzoekende zou anders mogelijk van noodzakelijke bijstandverlening verstoken blijven. In die beoordeling van de niet toereikende zelfredzaamheid van de rechtzoekende is verdisconteerd dat overheids- en uitvoeringsorganen veel minder responsief blijken te zijn dan eerder werd verondersteld.

Een onafhankelijke commissie zal op basis van de bevindingen van de Ratz adviseren wat er structureel met de zaken die nu vallen onder deze regelgeving moet gebeuren en ook het WODZ onderzoek zal waarschijnlijk leiden tot aanpassingen in wet en regelgeving.

Bijzondere regeling rechtsbijstand herstelregeling kinderopvangtoeslag: de subsidieregeling pakket rechtsbijstand herstelregelingen kinderopvangtoeslag

Gezien de bijzondere aard van de toeslagenaffaire zoals onder meer is weergegeven in het rapport "Ongekend Onrecht" van de Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag, is besloten een bijzondere regeling te treffen voor rechtsbijstand.

Via de subsidieregeling pakket rechtsbijstand herstelregelingen kinderopvangtoeslag is geregeld dat de gedupeerde zich tijdens het herstelproces kan laten bijstaan door een onafhankelijk juridisch dienstverlener, zijnde een advocaat. De insteek daarbij was dat de inzet van de advocaat zou kunnen bijdragen aan een soepel verloop van het herstelproces.

Vanwege de in toeslagenaffaire aan het licht gekomen gebreken die de overheid heeft laten zien, is gekozen voor kosteloze rechtsbijstand. Hiermee zijn mogelijke financiële drempels

Raad voor Rechtsbijstand

die een ouder in de algemene regeling voor rechtsbijstand ervaart bij het inschakelen van een advocaat (zie terug), weggenomen. Hierdoor kan iedere ouder die dat wil, ongeacht zijn inkomen en vermogen, een advocaat inschakelen bij de afhandeling van zijn verzoek om herstel.

De regeling biedt de advocaat een forfaitaire vergoeding voor verschillende rechtsbijstand activiteiten, zoals o.a. rechtsbijstand over het toekennen van een forfaitair bedrag van de Catshuisregeling, én rechtsbijstand bij het bezwaar tegen de beschikking van op het verzoek tot vergoeding hoger werkelijke geleden schade.

Tot medio april 2022 hebben zich bij de Raad voor Rechtsbijstand een kleine 5.000 gedupeerden gemeld voor de hiervoor genoemde bijzondere regeling voor rechtsbijstand. Ruim 200 gespecialiseerde advocaten voorzien deze gedupeerden van rechtsbijstand.

Om de doeltreffendheid van deze bijzondere voorziening voor de gemelde gedupeerden goed te kunnen meten, houdt de Raad voor Rechtsbijstand regelmatig tevredenheidsonderzoeken onder deze gedupeerde ouders. Uit de opvolgende enquêtes blijkt dat de bijzondere regeling voor rechtsbijstand in een behoefte voorziet. Ter onderbouwing van hun oordeel voeren gedupeerden onder meer aan dat ze zich in overgrote meerderheid gehoord voelen door de advocaat én dat ze het gevoel hebben dat de advocaat zich voldoende inzet voor hun zaak.

De beoordeling van het wetsvoorstel

Zoals hiervoor is beschreven is voor inrichting van de rechtsbijstand in de Herstelregeling afgeweken van het normale regime van rechtsbijstand. De bijzondere regeling voor rechtsbijstand is op dit moment een noodzakelijke voorwaarde om de problemen die zich hier voordoen te kunnen behappen.

Vanuit de advocatuur (onder andere in de gestuurde brandbrieven) wordt verzocht om de regeling op onderdelen aan te passen. Deels zijn die aanpassingen terug te voeren op de via dit wetsvoorstel gerealiseerde uitbreiding en intensivering van de Herstelregeling en deels op onvolkomenheden in de regeling.

De oorspronkelijke regeling is vanaf 1 maart 2021 gaan gelden. In december 2021 zijn aanpassingen doorgevoerd in de regeling, via het ophogen van de punten, het toevoegen van rechtsbijstand in beroep en hoger beroep, en rechtsbijstand bij de overname of betaling van private schulden. Deze aanpassingen zijn tot stand gekomen in goed overleg tussen het Ministerie van Financiën, de NOvA en de Raad. Hierbij is advies ingewonnen bij de werkgroep van toeslagadvocaten.

De Raad stelt voor dat het genoemde overleggenium zich opnieuw gaat buigen over de gevolgen van dit wetsvoorstel voor de rechtsbijstand activiteiten en de waardering van die activiteiten in die regeling. Een regeling is sowieso noodzakelijk voor 'de tegemoetkoming voor de gedupeerde aanvrager huurtoeslag, zorgtoeslag of kindgebonden budget'. Daarvoor is op dit moment niets opgenomen in de regeling en ook de algemene regeling voor rechtsbijstand voorziet daar niet in.

Op voorhand lijken ook de volgende activiteiten te leiden tot meer rechtsbijstand activiteiten en / of meer rechtsbijstanduren: de diverse kwijtscheldingen en compensaties

Raad voor Rechtsbijstand

van bestuurlijke schulden, een compensatie voor gedupeerden in een wettelijk schuldentraject en buitengerechtelijke schuldregeling, de kindregeling en de hulp voor ouders in het buitenland. Ook moet u rekening houden met de extra kosten die gemoeid zullen zijn met de rechtsbijstand ten behoeve van uitgeplaatste kinderen (recent aangekondigd) en de partnerregeling (die er later nog aankomt).

Hoewel het voorliggende wetsvoorstel ervan uitgaat dat veel van de nieuwe toeslagen en compensaties tot een ambtshalve verlening leiden en weinig conflictstof hoeven op te leveren, is de huidige herstelpraktijk een andere. De grondslag en omvang van een compensatie of tegemoetkomingsregeling blijken niet altijd eenduidig te zijn en tot langere besluitvorming te leiden en daarmee tot noodzakelijke activiteit van de advocaat. De Raad houdt er rekening mee dat de dit tot uitdrukking zal komen in een behoorlijke extra investering voor rechtsbijstand in de bijzondere regeling en verzoekt u daarmee rekening te houden.

De Raad geeft u vanuit de signalen die zij krijgt van de toeslagadvocaten in overweging mee de regeling voor rechtsbijstand op twee onderdelen aan te passen. Die twee onderdelen zijn een voorziening voor de ingebrekestelling / het beroep niet tijdig beslissen én een regeling voor de vaststelling van de schade door een onafhankelijke schade-expert.

Door de vertraging in de besluitvorming van zal de advocaat vanuit zijn taak het belang van zijn cliënt te dienen het als zijn plicht zien de mogelijkheden te benutten die de Algemene wet bestuursrecht biedt om het bestuursorgaan te bewegen tot versnelling van de besluitvorming.

De ingebrekestelling van het bestuursorgaan en een beroep niet tijdig beslissen zijn de geëigende procedurele stappen om de besluitvorming te helpen versnellen. Nu vallen deze stappen niet onder de regeling en komen ze ook niet (de ingebrekestelling) of slechts beperkt (beroep niet tijdig beslissen) in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand. De beperking zit er onder meer in dat de Raad het inkomen en vermogen moet toetsen en een eigen bijdrage moet opleggen. Hiermee zijn financiële drempels opgeworpen die de gedupeerde belemmeren een advocaat in te schakelen, waardoor een soepel verloop van de operatie belemmerd wordt. Daarom stelt de Raad voor dit ook onder de regeling te brengen.

In de optiek van de Raad is het nog belangrijker een adequate regeling te treffen voor de inschakeling van een schade-expert. Op dit moment voorziet de regeling in de niet passende vergoeding van vier punten voor de inschakeling van een schade-expert. Om een schade-expert, bijvoorbeeld een letselschade-expert, in te schakelen is een veelvoud van die punten nodig. Zoals hiervoor al weergegeven heeft de CWS ook geen afdoende expertise in huis om tot een goede en onafhankelijke schadevaststelling te kunnen komen. Hierdoor blijft een voorziening voor schadevaststelling in de lucht hangen en is de gedupeerde daar het slachtoffer van.

Zoals hiervoor in de inleiding al aangegeven, vindt de Raad deze extra inzet op rechtsbijstand eigenlijk onwenselijk. En ook realiseert de Raad zich dat dit kan bijdragen aan een verdere juridisering van het herstelproces. Maar bij gebrek aan een adequaat alternatief dat tegemoet komt aan de noden van de gedupeerden, ziet de Raad op dit moment geen andere oplossing.

Raad voor Rechtsbijstand

Op dit moment brengt de werkgroep van toeslagadvocaten in overleg met een ervaren letselschadebureau in de gesubsidieerde rechtsbijstand in kaart wat er aan uren nodig is om een voldragen schade-advies in dit type zaken uit te kunnen brengen. Dat advies kan de Raad mogelijk benutten bij de berekening van de extra kosten die met zo'n schade-advies gemoeid zijn. Zodra de Raad hiervoor een berekening heeft, brengt de Raad dit in het overleg met Financiën en de NOvA over de regeling in. Ook hiervoor geldt dat voorstelbaar is dat de kosten hiervan hoog zullen zijn.

Belangrijk hierbij is nog vast te stellen dat de toeslagadvocaten veelal gespecialiseerd zijn in het sociaal-zekerheidsrecht. In een groot deel van de hersteloperatie kan deze advocaat de gedupeerde uitstekend bijstaan. Die ondersteuning gaat knellen wanneer de advocaat zich moet gaan begeven op het vlak van het schade-recht. Daar heeft de gemiddelde toeslagadvocaat geen kennis van en behoort deze zich dan ook uiterst terughoudend in op te stellen bij zijn advies. Zou de toeslagadvocaat hier wel een adviserende rol in gaan nemen, dan zou spanning kunnen ontstaan met de gedragsregels van de advocaat. Ook dat pleit ervoor dat de toeslagadvocaat zich laat bijstaan door een expert op dit gebied.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Persoonsgegevens

Raad voor Rechtsbijstand

Bijlage: commentaar op onderdelen van het wetsvoorstel

Bijlage: commentaar op onderdelen van het wetsvoorstel

1. Schulden en de gevolgen voor de eigen bijdrage en resultaatbeoordeling van de Wrb
In een aantal gevallen kunnen burgers ook schulden hebben die (indirect) het gevolg zijn van de werking van de Wrb. Het kan immers zijn dat slachtoffers van de toeslagenaffaire in het verleden gebruik hebben moeten maken van de Wrb in andere rechtsgebieden. Hierbij valt te denken aan echtscheiding, huurgeschillen, civiele zaken etc.. Bij dergelijke toevoegingen is de eigen bijdrage en de resultaatbeoordeling van toepassing.¹

Resultaatbeoordeling

Op grond van de Wrb voert de Raad in sommige gevallen een resultaatbeoordeling uit. Om in aanmerking te komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand dient een burger onder een inkomens- en vermogensgrens te zitten. Bij de resultaatbeoordeling wordt bekeken of na afloop van de juridische procedure deze grens alsnog overschreden wordt. Wanneer dat het geval is, wordt de toevoeging ingetrokken en worden de kosten van de advocaat of mediator verhaald op de burger. De advocaat of mediator kan vervolgens daarbovenop nog een factuur aan zijn cliënt sturen om alsnog het verschil ten opzichte van het commerciële tarief betaald te krijgen voor zijn diensten, afhankelijk van wat in de overeenkomst van opdracht tussen de cliënt en dienstverlener overeen is gekomen. Dit kan op twee manieren, waarbij de advocaat of mediator de keuze maakt op welke manier dit gebeurt:

- i. De advocaat/mediator verhaalt zijn volledige tarief op de rechtzoekende. Hier ontstaat voor de cliënt een volledig private vordering/schuld.
- ii. De advocaat/mediator verhaalt alleen het surplus van het commerciële tarief op de cliënt. De RvR verhaalt de kosten van de gesubsidieerde rechtsbijstand. Er ontstaat hierbij zowel een publieke als private vordering/schuld.

Dergelijke zaken komen met name voor bij letselschadezaken en echtscheidingen. Bij echtscheidingen kan het bijvoorbeeld voorkomen dat één van de (ex-)partners in eerste instantie onder de inkomens- en vermogensgrens valt en een toevoeging krijgt. Als er bijvoorbeeld sprake is van een eigen huis, waarbij bijvoorbeeld de man, de vrouw (degene met een toevoeging) uitkoopt, ontvangt de vrouw hiervoor haar deel van de waarde van het huis. Hierdoor kan het zijn dat zij door de uitkomst van de zaak een vermogen heeft boven de vermogensgrens, waarna de toevoeging wordt ingetrokken en er een vordering van de Raad op de burger ontstaat en daarnaast een mogelijke privaatrechtelijke vordering van de advocaat of mediator, afhankelijk van de keuze zoals hierboven beschreven.

Eigen bijdrage

Bij een reguliere toevoeging betaalt een burger in de meeste gevallen een eigen bijdrage. De Raad bepaalt de hoogte van deze eigen bijdrage en meldt dit in de beschikking die de Raad aan de betreffende advocaat of mediator geeft. Dit bedrag wordt door de Raad in mindering gebracht op het bedrag dat hij aan de advocaat of

¹ Deze zijn niet van toepassing op de rechtsbijstand die verleend wordt op grond van de subsidieregeling.

Raad voor Rechtsbijstand

mediator uitbetaalt. Het is vervolgens aan hen om de eigen bijdrage bij de burger te innen. De burger is verplicht dit te betalen.

De eigen bijdrage wordt in de regel betaald door de cliënt, al dan niet met ondersteuning uit bijzondere bijstand. Het kan in de praktijk ook voorkomen dat dit leidt tot een schuld bij een advocaat of mediator. Formeel gezien betreft dit een private schuld, maar deze is ontstaan als gevolg van het gebruikmaken van een publieke regeling. Gelet op de doelgroep van de slachtoffers van de toeslagenaffaire is het denkbaar dat dergelijke schulden als gevolg van de eigen bijdrage bestaan. Om hoeveel gevallen dit gaat, is voor de Raad pas te toetsen als wij beschikking krijgen over de gegevens van alle getroffen.

Beleid Raad bij kwijtschelden vorderingen

Voor de vorderingen die de Raad op verschillende burgers heeft, bestaat binnen de Raad al een proces om dit in eerste instantie "on hold" te zetten en daarna kwijt te schelden.

"On hold" wil zeggen dat alle eventuele incassomaatregelen (brieven, deurwaarder, etc.) direct worden stopgezet.

Er zijn twee situaties waarbij we de vorderingen van een ouder "on hold" zetten:

1. een ouder doet een aanvraag voor rechtsbijstand op grond van de subsidieregeling gedupeerden kinderopvangtoeslag;
2. een ouder meldt zich bij de Raad als gedupeerde;

Kwijtschelding van de vorderingen kan alleen als duidelijk is de UHT heeft vastgesteld dat de ouder gedupeerd is en recht heeft op compensatie of tegemoetkoming (bijv. het bedrag van € 30.000 van de Catshuisregeling).

Kwijtschelding kan:

1. als de ouder een brief van UHT overleggen waarin een bedrag aan compensatie of tegemoetkoming wordt toegekend;
2. als vanuit het schuldenloket van SBN een bericht wordt ontvangen dat een gedupeerde ouder zich bij hen heeft gemeld met een schuld aan de Raad.

De Raad heeft geen zicht op eventuele private vorderingen van advocaten en mediators op hun (voormalige) cliënten als gevolg van de resultaatbeoordeling of eigen bijdragen.

Gelet op de private schulden die er al zijn en nog zullen ontstaan als gevolg van de resultaatbeoordeling en eigen bijdrage, vraag ik uw aandacht hiervoor en te bezien of de door u te treffen regeling dit in voldoende mate afvangt.

Mogelijk is dit probleem te ondervangen via de proactieve uitwisseling van gegevens over gedupeerden met de Belastingdienst,

2. De wettelijke grondslag voor kwijtschelding (P. 21 van de MvT)
In de memorie van toelichting bij het concept wetsvoorstel staat het volgende beschreven: *"Voor de uitvoeringsorganisaties die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestaat al een grondslag voor het kwijtschelden in de voor die uitvoeringsorganisaties betreffende wetgeving."*

Raad voor Rechtsbijstand

Vervolgens wordt in de voetnoot vermeld: “*In specifieke wetgeving of in artikel 4.94a van de Algemene wet Bestuursrecht*”.

Na bestudering van de Wet op de Rechtsbijstand (Wrb), het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 en het Besluit rechtsbijstand- en toevoegingscriteria heb ik geen bepaling kunnen vinden, waaruit onverkort blijkt dat op basis van deze regelingen de RvR eventuele vorderingen, zoals genoemd onder 1, zou kunnen kwijtschelden, zonder dit in individuele gevallen te moeten toetsen en motiveren. Aangezien de voetnoot verwijst naar artikel 4.94a² van de Algemene wet bestuursrecht, ga ik ervan uit dat dit de grondslag is voor de RvR voor de kwijtschelding. Door de manier waarop dit artikel is geformuleerd, lijkt een individuele afweging bij iedere kwijtschelding noodzakelijk. Een kwijtschelding op basis van dit artikel wordt dan maatwerk, waarbij steeds de specifieke omstandigheden afgewogen moeten worden. Dat zal niet de bedoeling van uw wetsvoorstel zijn. Het zou daarom behulpzaam zijn als een bepaling wordt opgenomen, al dan niet in de memorie van toelichting, waarin expliciet wordt opgenomen dat een dergelijke individuele afweging niet noodzakelijk is. Op die manier kan de rechtmatigheid van de kwijtschelding beter geborgd worden.

3. Effecten op de WSNP

De Raad heeft nog een aantal redactionele opmerkingen op artikel 4.2.1 Betaling schulden gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag in wettelijk schuldsaneringstraject.

-Artikel 4.2.1. lid 1 onder 2. Hierin lezen we: “op hem de schuldsaneringsregeling, bedoeld in titel III van de Faillissementswet, toepassing vindt die is in gegaan voor 2 juni 2021”.

Opmerking: In het besluit compensatie gedupeerden in schuldentraject zien we deze peildatum niet terug, noch op de website van de Belastingdienst. Het kan voorkomen dat mensen na deze datum zijn toegelaten tot de Wsnp en pas tijdens het Wsnp-traject zich melden als gedupeerde. Geldt deze regeling dan niet?

- Artikel 4.2.1. lid 6. We stellen voor achter ‘voorschotten’ in te voegen: ‘op het salaris’.

Opmerking: Bureau Wsnp verstrekt bij de start van elke zaak een voorschot op de bewindvoerderssubsidie en haalt dit aan het einde van de zaak weer terug bij de bewindvoerder. We moeten voorkomen dat het voorschot op de subsidie in mindering wordt gebracht op de vergoeding van de bewindvoerder, anders heeft deze er €800,- nadeel van. In de praktijk gaat het overigens in alle zaken goed.

-Artikel 4.2.1. lid 7

Opmerking: Artikel 320, derde lid bepaalt dat de Rechtbank het salaris vaststelt. Het is denkbaar dat een bewindvoerder extra werkzaamheden heeft verricht in het dossier, voordat duidelijk werd dat saniet erkend was als gedupeerde. De vergoeding voor de extra werkzaamheden wordt vastgesteld door de rechtbank. Het kan een forfaitaire vergoeding zijn of een individueel berekende vergoeding. Als artikel 320 niet meer van toepassing is, kan de bewindvoerder hier geen aanspraak op maken. Zie ook besluit salaris bewindvoerder Wsnp.

² “Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, kan een bestuursorgaan een geldschuld geheel of gedeeltelijk kwijtschelden indien de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen.”

Raad voor Rechtsbijstand

-Artikel 4.2.1. lid 8

Opmerking: Artikel 356 lid 4 verwijst naar artikel 194Fw. Het gaat hier om nagekomen baten die alsnog verdeeld kunnen worden. De bewoording is niet correct gekozen. De schuldsanering wordt niet heropend en de schuldsaneringsregeling is niet opnieuw van toepassing. Wel kan de voormalig bewindvoerder nagekomen baten alsnog binnenhalen (vaak op de derdenrekening van kantoor, want een boedelrekening is er niet meer) en verdelen op basis van de verificatielijst.